

Copies may be made only from legally acquired originals.
A single copy of one article per issue may be downloaded for personal use
(non-commercial research or private study). Downloading or printing
multiple copies is not permitted. Permission of the Publisher and payment of
a fee is required for all other photocopying.

Electronic Storage or Usage Permission of the Publisher is required to store
or use electronically any material contained in this work, including any
chapter or part of a chapter. Permission of the Publisher is required for all
other derivative works, including compilations and translations. Except as
outlined above, no part of this work may be reproduced, stored in a retrieval
system or transmitted in any form or by any means without prior written
permission of the Publisher.

Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference "Scientific and Practical Results in 2014. Prospects for
Their Development, Vol. II (December 22-24, 2014, Dubai, UAE)".
- Dubai.: Rost Publishing, 2014. - 164 p.

ISBN 978-966-316-363-5

The international research and practice conference WORLD Science is created on
purpose to give to the scientific association of countries of the CIS and Europe
opened, independent area for an exchange scientific experience, assistance in
publications. Not only scientists could publish their works, also graduate students,
undergraduate and just students.

The conference organizer is ROST (United Arab Emirates, Ajman), with the
support of universities worldwide branches in the special education area "Knowledge
Village".

Publishing office ROST - Ajman - United Arab Emirates 2014
Amberjem Tower E1, SM-Office-E1-1813F
Tel.+971 56 498 67 38

ISBN 978-966-316-363-5

© Group of authors, 2014
© ROST, 2014

Scientific and Practical Results in 2014. Prospects for Their Development

CONTENTS

BIOLOGY

- Есентуреева Г. Д. Биология сабагында тірек белгілерін пайдалану.....9

CHEMISTRY

- Verner V. F., Kapanova R. I., Nurkeyeva A. B.,
Yelbassiyeva G., Verner A. V. Technology for preparation of
slag-containing raw pellets to roasting with the aim of
producing synthetic wollastonite.....10
- Zhakipbayev B. Ye. Without crucible synthesis ruby gem
quality method of verneuil.....15
- Strelova O. Y., Kozhamzharova A. S., Baixoldanov T. B.,
Ilakhunov Kh. M. The development of local anaesthetics
analysis methods for forensic-chemical investigation.....22

PHILOSOPHY AND PHILOLOGY

- Abaganova A. O. Novel T. Ustinova «First Rule of the Queen».
Women's prose.....28
- Mukhadieva K. M. Concept of "Space" in Kazakh lingua cult urology....34
- Nursulu M. K. Language of S. Bakirgani knowledge.....38
- Naralieva R. T., Kokkozova M. B., Mukambekkyzy L. Modern
effective methods of the Kazakh language as a foreign language.....41
- Naralieva R. T., Toiganvekova M. S., Sultanova B. Modern
methods of the Kazakh language as a foreign language: innovation,
quality and achievements.....46

PSYCHOLOGY AND SOCIOLOGY

- Шлімакова І. І., Гірченко О. Л. Психологічний образ
здоров'я у свідомості студентської молоді.....50

POLITICAL SCIENCE

- Кулназаров Р. Т. EU and Central Asia: strategy for a new partnership.....60

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference

PEDAGOGY

Kaldarova A. K. Vasquez M. A. The Impact of Teamwork in Learning Environment.....	63
Андрійчук А. Б. Комп'ютерно-орієнтоване навчальне середовище як елемент методичної системи навчання фізики майбутніх судноводіїв.....	67
Embergenova K. R., Bulanova T. M. Creating favourable conditions for developing pupils' creative skills through project activities.....	74
Калинина И. Н., Баймакова Л. Г., Майер И. М., Губарева Н. В., Линдт Т. А. Формирование экологического мышления у студентов физкультурного ВУЗа.....	79
Maksachuk E. P. Theoretical training of young athletes as a basis for self-improvement.....	81
Ибрагимова М. Н., Нусупбаева С. А., Ахметжанов Д. Г. Шетелдік тыңдаушыларға тарих сабабын үйретудің әдістері.....	86
Саржанова Г. Б. Общие понятия информационной и медиийной грамотности в информационном обществе.....	88
Смирницький Г. О. Основні засади сучасних освітніх платформ, створених за концепцією «Освіта 2.0».....	94
Suleimenova S. S., Abdyvakhitova G. N., Tileuzhanova G. T. Developing students' communicative competence in university.....	103
Шевченко С. М. Розвиток шкіл національних меншин у контексті диференціації загальної середньої освіти в УРСР (50-60-ті роки ХХ ст.).....	106
Шевченко В. М. Реабілітація осіб з кохлеарними імплантами в Німеччині – важливий досвід для України.....	111
Вільхова О. Г. Порівняльний аналіз радянської і сучасної виховної хореографічної парадигми.....	116
Батрак Т. В. Оценка эффективности реализации принципов эстетического воспитания студентов в процессе изучения зарубежной художественной культуры.....	119
Сидорович М. М. Роль проблемных групп студентов у формировании дослідницьких умінь під час фахової підготовки біологів та екологів.....	126

Scientific and Practical Results in 2014. Prospects for Their Development

HISTORY

- 63 Zhappasov Zh. E., Tasilova N. A., Shashayeva G.,
Toguzbaeva A. Culture values in archeology museum.....131
—67 Айтуюрова Б. М., Сандықбаева Ө. Д., Мажиқызы Н.
Наймандар, Керейіттер, Жалайырлар.....135
—74 Ibragimova M. N., Nusupbaeva S. A., Akhmetzhanov D. G.
History of the tribes occupied in Central Asia in the middle ages.....144

PHYSICS AND MATHEMATICS

- 79 Ембергенова К. Р., Дауытова Ж. К.
Технологияларды пайдалану арқылы сабактың
тиімділігін арттыру.....147
—81

ART CRITICISM

- 86 Корнішева Т. Л. Диригентська мова як складова
творчого аспекту виконавської культури диригента.....150
—88

GEOLOGY

- 94 Тимків М. М. Умови формування режиму підземних вод
під впливом метеорологічних факторів у межах
Полісся (Рівненська область).....156
—103

- 106

- 111

- 116

- 119

- 126

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference

REFERENCES

1. Адскова Т. П., Бухарбаева К. Н. Концепция личностно ориентированного подхода и ее реализация при обучении второму языку. – Алматы, 2004.
2. Зимняя И. А. Психология обучения неродному языку. – М., 1989.

к. пед. н. Шевченко С. М.

Україна, Київ, Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

**РОЗВИТОК ШКОЛ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У
КОНТЕКСТІ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДЬНОЇ ОСВІТИ В УРСР
(50-60-ті роки ХХ ст.)**

In the article the features of work of schools of national minorities are analysed in the context of differentiation of universal middle education in Ukrainian Soviet Socialist Republic (50-60th of XX of item); the question of organization of educational process is exposed in schools with Russian of studies; development of network of educational establishments of national minorities is shown on territory of Ukraine.

Сучасна суверенна українська держава передбачає рівні права для всіх національностей, які проживають на теренах України. Розроблена за роки незалежності концепція етнонаціональної політики, що знайшла відображення в Законі про національні меншини в Україні (1992), Конституції України (1996), Рамковій конвенції Ради Європи про захист національних меншин (1997), Національній доктрині розвитку освіти (2002) та ін., є основою для забезпечення прав національних спільнот. Глибоке осмислення проблеми історії національних меншин України, зумовлене потребою розробки практичних рекомендацій з формування національно-культурних програм, підготовки законодавчих і нормативних актів, створення умов для всіх етносів в українському суспільстві.

Аналіз досліджень із проблеми розвитку шкіл національних меншин засвідчує, що питання організації цих навчальних закладів давно цікавили дослідників. Саме на середину 20-х – початок 30-х

К. Н. Концепция личностно
при обучении второму
родному языку. – М., 1989.

*of schools of national minorities
of universal middle education
(50-60th of XX of item); the
problem is exposed in schools with
of educational establishments of
Ukraine.*

закон в передбачає рівні права
на теренах України.
концепція етнонаціональної
Закон про національні меншини
(1996), Рамковий конвенції Ради
(1997), Національний
є основою для забезпечення
освіщення проблеми історії
потребою розробки
національно-культурних
нормативних актів, створення
спільноти.
розвитку шкіл національних
цих навчальних закладів
середину 20-х – початок 30-х

Scientific and Practical Results in 2014. Prospects for Their Development

років ХХ ст. припадає розквіт національно-культурного будівництва, розбудова мережі культурно-освітніх установ для національних меншин. Науковці проаналізували зроблені державою кроки у напрямі їх створення та фінансування в означений період (М. О. Авдієнко, Б. В. Чирко, В. А. Войнович, Л. П. Войнович, О. Б. Бистрицька). Заслуговують на увагу дослідження сучасних науковців В. В. Недольської (1996), О. Б. Бистрицької (1998), В. М. Орлик (1998), О. В. Обидьонової (2000), Н. В. Рудницької (2002), І. П. Задерейчук (2005), Н. Л. Кротік (2007) та ін., в яких висвітлюються питання організації системи освіти для національних меншин.

Історіографічний аналіз показав, що у 50-60-ті роки ХХ ст. дослідники зверталися до проблеми діяльності шкіл національних меншин в УРСР. Зокрема, такі науковці, як М. Грищенко, С. Гутянський, Н. Лещенко розкривали різні аспекти розвитку освіти шкіл національних меншин.

Одним з пріоритетних завдань у формуванні державної політики щодо етнонаціональних відносин є забезпечення освітніх потреб національних меншин та народів. Правовою основою виконання цього завдання є Декларація про державний суверенітет України, Конституція України, закони України «Про національні меншини в Україні», «Про мови», «Про освіту», «Про позашкільну освіту», а також деякі інші законодавчі акти. Національне законодавство і практика регулювання діяльності у сфері забезпечення прав національних меншин та народів на освіту будується відповідно до міжнародних стандартів, викладених у Загальній декларації прав людини, Рамковій конвенції про захист національних меншин, Європейській хартії регіональних мов та Гаазькі рекомендації з прав національних меншин на освіту, Ословські рекомендації щодо мовних прав національних меншин або мов меншин відповідно до закону України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» та згідно з переліком національних меншин України, до мов яких застосовуються положення Хартії (білоруська, болгарська, гагаузька, грецька, єврейська, кримськотатарська, молдовська, німецька, польська, російська, румунська, словацька та угорська) [5, с.1; 5, с.42]. Водночас важливим питанням модернізації освіти на сучасному етапі України є диференціація. «Зауважимо, що поняття диференціація походить від лат. *differentia*, що означає різницю, відмінність» [3, с.11]. У розглядуваний період простежувалася різноманітність шкіл національних меншин, які відрізнялися за мовами навчання. «Зовнішня диференціація організації шкільної освіти

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference

грунтувалася не на здібностях і нахилах учнів, а на їхній належності передусім до певної статі чи національності» [2, с.64].

Для нашого дослідження важливим є показати тенденцію розвитку шкіл національних меншин. У 1950/51 н.р. в Україні функціонувало 29025 шкіл, з них 26067 – з українською мовою навчання; 2632 – російською; 166 – молдавською; 101 – угорською; 13 – румунською; 1 – татарською та 39 шкіл з двома, трьома мовами навчання. На кінець 1952/53 н.р. в УРСР порівняно з 1950/51 н.р. діяло 28687 шкіл, у т.ч. 12563 – початкові, 11707 – семирічних, 4417 – середніх; за мовною ознакою 25464 – з українською мовою навчання, 2958 – російською, 175 – молдавською, 98 – угорською, 6 – польською [9, арк.1-2; 10, арк.2]. За даними Л.Д. Березівської, в 1953/54 н.р. усього налічувалося 29549 шкіл, у т.ч. 25192 – з українською мовою навчання, 4027 – російською, 173 – молдавською, 98 – угорською, 6 – польською [1, с.237]. Ці дані свідчать, що збільшувалася кількість шкіл з російською мовою навчання і зменшувалася – шкіл національних меншин.

Щодо розвитку організації навчально-виховного процесу то зазначимо, що зміст був єдиним для всіх шкіл [7, арк.120]. Однією з особливостей розвитку шкіл національних меншин в УРСР було те, що у школах з російською мовою навчання, зокрема в початкових і середніх, сільських і міських, двомовних і тримовних та школах-інтернатах, мали право навчатися всі бажаючі. У них здобували знання діти різних національностей: білоруси, евреї, болгари, молдавани й гагаузи тощо. На відміну від школи з російською мовою навчання у школах з молдавською, угорською та польською мовами викладання навчалися лише діти молдаван, угорців і поляк [2, с.64].

Навчальні програми для 1 – 10 класів 1953 р. будувалися на постановах 30-х років і виховували учнів у дусі радянського патріотизму. З аналізу навчальних планів та звітів шкіл з російською мовою навчання порівняно з школами молдавською та угорською мовами навчання за 1952/53 н.р. випливає, що на російську мову та літературу було виділено на 1 год більше [7, арк.178]. Зазначимо, що навчальні плани для шкіл з російською мовою навчання нічим, крім збільшенням кількості годин на російську мову та літературу та вивченням російської культури, не відрізнялися від навчальних планів шкіл з українською, польською, молдавською та угорською мовами навчання [8, арк.2; 10, арк.4-6]. Російська мова вивчалася в усіх школах Української РСР [Там само]. У школах з молдавською та угорською мовами навчання здійснювалося мовами національних меншин, вивчалися рідна мова, література, історія, географія та елементи національної культури. Крім того, підручники були надруковані національними мовами [6, с.165]. Зазначимо, що школи з

а на їхній належності [2, с.64].

Показати тенденцію розвитку в Україні функціонувало з російською мовою навчання; 2632 – угорською; 13 – румунською; 1 – польською мовами навчання. На кінець дією 28687 шкіл, у т.ч. 12563 – середніх; за мовою ознакою 2958 – російською, 175 – угорською [9, арк.1-2; 10, арк.2]. За даними налічувалося 29549 шкіл, у т.ч. 4027 – російською, 173 – угорською [1, с.237]. Ці дані свідчать, що російською мовою навчання і

етнічно-виховного процесу то відмінно [7, арк.120]. Однією з причин, яким в УРСР було те, що окрема в початкових і тримовних та школах-гуртожитіях. У них здобували знання російською, болгари, молдавани й російською мовою навчання у польською мовами викладання та вивчення [2, с.64].

Школи 1953 р. будувалися на засадах радянського патріотизму. Вони з російською мовою навчання та угорською мовами навчання за розширенням кількості годин на вивчення російської культури, не лише з українською, польською, румунською [8, арк.2; 10, арк.4-6]. Української РСР [Там само]. У розширення навчання здійснювалося рідна мова, література, історія, географія. Крім того, підручники були з російською мовою навчання [8, с.165]. Зазначимо, що школи з

російською мовою навчання були найкраще забезпечені матеріально-технічним приладдям, підручниками, методичною та навчальною літературою. Водночас українські школі часто бракувало навіть підручників, а школи національних меншин були ще в гіршому становищі. Краще були забезпечені лише школи Закарпаття [6, с.165-166].

Аналіз звітів молдавських і угорських шкіл Закарпатської області на 1953/54 н.р. засвідчив, що з кінця 1953 р. в Закарпатті удосконалювалася мережа шкіл з угорською мовою навчання, а з 1954 р. запрацювали школи з румунською і словацькою мовами. Зазначимо, що в 1954/55 н.р. угорці, після росіян і українців, були чи не єдиною національною групою населення Закарпаття, задоволенню етноспецифічних потреб якої хоч якось сприяла влада.

У 1958/59 н.р. налічувалося 25380 шкіл з українською мовою навчання, 4054 – російською, 157 – молдавською, 99 – угорською, 3 – польською, 1 – українською і російською, 1 – з угорською і російською [1, с.269]. У 1959/60 н.р. функціонувало 25307 шкіл з українською мовою навчання, 4199 – російською, 148 – молдавською, 99 – угорською, 3 – польською, 304 – українською і російською, 8 – молдавською і російською, 1 – угорською і російською [1, с.269]. У 1960/61 н.р. шкіл з українською мовою навчання було 25377, російською – 4309, молдавською – 146, угорською – 99, польською – 3, українською і російською – 302, молдавською і російською – 10, з угорською і російською – 1 [1, с.269].

За даними аналізу навчальних планів для шкіл з польською, угорською та молдавською мовами навчання, вони відрізнялися від навчальних планів для шкіл з українською та російською мовами навчання тим, що з них взагалі було вилучено українську мову та літературу. Нові навчальні плани включали лише російську мову та літературу, рідну мову та літературу. Навчальні плани 1961/62 н.р. в УРСР для шкіл з російською, молдавською, польською та угорською мовами навчання відрізнялися від попередніх планів навчання кількістю годин, на вивчення рідної і другої мов, а також відсутністю предметів, як психологія і логіка. Замість них з'явилися виробниче навчання і практичні заняття в майстернях, уроки домоводства та ручна праця [8, арк.18-19]. Від сільських навчальних планів з вивченням сільського господарства міські відрізнялися вивченням міських заводів, виробництв тощо.

У 1966 р. були затверджені навчальні плани для шкіл з російською або українською мовою навчання й викладання низки предметів іноземною мовою; угорською, польською та молдавською мовами навчання [7, арк.1-5]. Навчальні плани для шкіл з польською,

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference

угорською та молдавською мовами навчання відрізнялися від попередніх навчальних планів тим, що з них взагалі було вилучено виробниче навчання й практичні заняття в майстернях, уроки домоводства та ручну працю, а замість них уведено: трудове навчання, факультативні заняття, бесіди про суспільство та суспільствознавство.

Слід зазначити, що у 50-60-ті роки школи національних меншин функціонували там, де проживала найбільша етнічна група, а також поділялися за соціальною і національною ознакою і відрізнялися лише мовами навчання. На кінець 1966/67 н.р. в УРСР налічувалося 28977 шкіл: 23510 – з українською мовою навчання; 4723 – російською; 124 – молдавською; 73 – угорською; 2 – з польською та двома мовами навчання: українська і російська, угорська і російська, молдавська і російська та ін. [1, с.285].

Становище національних меншин у державі, врахування їхніх інтересів у суспільному житті є одним з показників розвитку демократії, забезпечення прав людини, відкриття неіснуючих шкіл у післявоєнний час та їх зростання, навчання рідною мовою за єдиними навчальними планами, програмами, підручниками, п'ятибальною системою оцінювання знань учнів та загальною структурою початкової і середньої школи.

Отже, показано, що освіта національних меншин у 50-60-ті роки декларувалася на рівності здобуття знань, умінь і навичок, гарантуванні вільного розвитку національних мов і культур, забезпечені потреб етнічних меншин навчальною та методичною літературою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Березівська Л. Д. Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті: [монографія] / Л. Д. Березівська. – К. : Богданова А. М., 2008. – 406 с.
2. Березівська Л. Д. Державна політика щодо диференціації організації та змісту шкільної освіти в Україні (кінець 30-х – перша половина 50-х рр. ХХ століття) / Л.Д. Березівська // Освіта та педагогічна наука. – 2013. - № 4 (159). – С. 59-66.
3. Березівська Л. Д. Державна політика царата щодо диференціації організації і змісту шкільної освіти / Диференційований підхід в історії української школи (кінець XIX – перша третина ХХ ст.): монографія / авт.: Сухомлинська О. В., Дічек Н. П., Березівська Л. Д., Гупан Н. М., Бондар Л. С., Антонець Н. Б.,

Scientific and Practical Conference

навчання відрізнялися від інших в загалі було вилучено з майстернях, уроки проводилися та супільствознавство. Національні меншини були етнічна група, а також познакомлювались і відрізнялися лише в УРСР напічувалося 28977 4723 – російською; 124 – польською та двома мовами 4723 – російська, молдавська і

у державі, врахування їхніх показників розвитку підприємств неіснуючих шкіл у рідною мовою за єдиними підручниками, п'ятибальною та загальною структурою

меншин у 50-60-ті роки знань, умінь і навичок, національних мов і культур, навчальною та методичною

шкільної освіти в Україні у – К. : Богданова А. М.,

політика щодо диференціації в Україні (кінець 30-х – перша Л.Д. Березівська // Освіта та – С. 59-66.

політика царя щодо освіти / Диференційований кінець XIX – перша третина ХХ О. В., Дічек Н. П., Л. С., Антонець Н. Б.,

Scientific and Practical Results in 2014. Prospects for Their Development

Філімонова Т. В., Антонець М. Я., Куліш Т. І., Шевченко С. М. – К.: Педагогічна думка, 2013. – 620 с.

4. Бугаєв С. Освіта національних меншин та народів: загальноукраїнський контекст / С. Бугаєв. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <www.ciet.org.ua/docs/.../231-233_bugaev.d>. – Загол. з екр. – Мова укр. с. 1.

5. Європейська Хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої регіональної демократії в Україні: Наук. – практ. посібник / Упоряд. О. В. Бейко, А. К. Гук, В. М. Князєв; За ред. М.О. Пухтинського, В.В. Толканова. – К. : Крамар, 2003. – 70.

6. Капітан Л. Етнонаціональний аспект організації шкільництва в повоєнному Закарпатті / Л. Капітан // Український історичний збірник. – 2012. – Вип. 15. – С. 165-173.

7. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі ЦДАВО України). - Ф.166. - Оп.15. - Спр. 1346. - Арк. 231.

8. ЦДАВО України. - Ф.166. - Оп.15. - Спр. 1347. - Т. II. - Арк. 207.

9. ЦДАВО України. - Ф.166. - Оп.15. - Спр.1544. - Арк.198.

10. ЦДАВО України. - Ф.166. - Оп.15. - Спр. 2130. - Арк. 146.

к. пед. н. Шевченко В. М.

Україна, Київ, Інститут спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України

РЕАБІЛІТАЦІЯ ОСІВ З КОХЛЕАРНИМИ ІМПЛАНТАМИ В НІМЕЧЧИНІ – ВАЖЛИВИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

In the article the rehabilitation of persons with severe hearing impairment via cochlear implantation. The author gives a system of comprehensive rehabilitation of people with cochlear implants in Germany, shows statistics, annual measures on this issue, the role of government and organizations involved and play a significant role in the socialization of individuals with cochlear implants.

Згідно зі світовою статистикою, порушення слуху є найпоширенішою патологією у новонароджених. Одна-две дитини з